

Policy för konkurrensprövning av verksamheter i Tjörns kommun

1. Syfte

I detta dokument anges policy och riktlinjer för konkurrensprövning av verksamheter inom Tjörns kommun.

Policyn ska vara ett styrande dokument för nämnder, styrelser, personal och personalorganisationer i de sammanhang beslut fattas om att konkurrenspröva någon kommunal verksamhet.

Ett viktigt syfte med den kommunala verksamheten är att ge Tjörnborna så bra valuta som möjligt för sina skattepengar. För att uppnå det kan verksamheten prövas i konkurrens med annan alternativ utförare. En prövning kan stimulera till en utveckling av den egna verksamheten och öka kundernas valmöjligheter. Även kostnadsmedvetenheten ökar och sambandet mellan kostnad och kvalitet blir tydligare. Våra medborgare och kunder ska erbjudas tjänster där de utförs bäst och billigast.

När verksamheten prövas ger processen möjligheter att jämföra och bedöma den egna verksamheten med omvärlden. Konkurrensprövning är en process och ett verktyg för kvalitets- och kostnadsstyrning. En mångfald och variation i utbudet av tjänster ger våra kunder valfrihet.

2. Vad kan konkurrensprövas?

Konkurrensprövning kan ske för stor del av den kommunala verksamheten med undantag för myndighetsutövning och viss lagstyrd verksamhet. Kommunens strategiska funktion, resursfördelning, utformning av avgifter och bidrag är exempel på uppgifter som den politiska organisationen måste besluta om. Vad som ska konkurrensprövas avgörs av den politiska organisationen.

Beslut om konkurrensprövning kan initieras av kommunstyrelsen eller facknämnd. Bevekelsegrunderna kan vara:

- Ekonomivinster
- Kvalitetsvinster
- Humanvinster
- Servicevinster
- Kundval
- Miljövinster

Ett beslut om konkurrensprövning skall föregås av analyser av förutsättningar för den aktuella verksamheten. Analysen ska vara så fullständig som möjligt och ge svar på om konkurrensprövning kan ske utan stora avvecklingskostnader eller högre driftskostnader. Undantaget är att lönsamhet skapas på längre sikt eller att verksamhet förbättras enligt en eller flera av punkterna ovan. En nulägesanalys ska göras av verksamheten före konkurrensprövningen.

3. Nulägesanalys före

Det första steget inför en konkurrensprövning är att ta fram en nulägesanalys. Nulägesanalysen är viktig som underlag (genomlysning för fastställande av grundfakta, jämförelser, besparingspotential, marknadsanalys etc.) inför det politiska ställningstagandet. Utifrån analysen kan den upphandlade verksamheten utvärderas.

4. Personalpolicy

Innan beslut tas om konkurrensprövning måste en bedömning göras av de personalekonomiska konsekvenserna. Den ska innehålla en riskanalys för övertalighet och beräkning av avvecklingskostnad.

5. Marknad

För att en upphandling skall vara meningsfull måste det finnas en välfungerande marknad med kunniga och kvalificerade leverantörer. Det bör också göras en bedömning av möjligheten att efter en privatisering återta verksamheten i kommunal regi.

6. Upphandling

Reglerna för upphandling styrs i huvudsak av Lagen om offentlig upphandling, LOU. Ett beslut om upphandling föregås av:

- Framtagning av nulägesanalys och personalekonomiska konsekvenser i de fall kommunstyrelse eller facknämnd vill
- ta fram beslutsunderlag för bedömning av konkurrensprövning av verksamhet.
- En bedömning göras att det finns kunniga och kvalificerade leverantörer på marknaden.
- Beslut av nämnd och/eller KS om att verksamhet skall konkurransprövas och om den egna verksamheten får lämna ett egenregianbud.
- Framtagning (upphandling) av förfrågningsunderlag med krav, kriterier och utvärdering.
- En konsekvensbeskrivning över följderna om krav och kriterier inte uppfylls.
- För varje steg i denna process sker information till personalorganisationerna enligt fastlagda rutiner.

En upphandling kan innebära en betydande arbetsinsats och kostnader. Detta ska vägas in i effekten av upphandlingen. En framgångsrik upphandling fordrar god planering och framförhållning.

Den egna verksamheten får, om nämnd/styrelse så beslutar, även lämna bud. Det interna budet ska behandlas på samma villkor som de externa. Om det interna budet är mest fördelaktigt förkastas samtliga externa bud. Ur juridiska synvinkel innebär det att upphandlingen avbryts till förmån för det egna budet.

7. Uppföljning

De krav och kriterier som finns angivna i upphandlingen och eventuella oförutsedda effekter av vikt ska följas upp och utvärderas. För en effektiv och bra jämförelse krävs bra mått och gemensamt utvecklade metoder för kvalitetsmätning. Vid upphandlingen ska framgå vilka konsekvenserna blir om uppställda krav inte fullföljs av leverantören. Tydliga krav underlättar valet av leverantör och ger möjlighet att jämföra med egen regi

8. Organisation

Nuvarande organisation speglar det nuvarande behovet. Vid en ny inriktning måste vissa funktioner stärkas. Det gäller strategiskt planeringsarbete, upphandlings och beställarkompetens, kvalitetsarbete, kunskaper och analyser av marknaden.

Kommunen skall via kommunstyrelsen utöva en central styrning i frågor som berör upphandling och konkurrensprövning.

9. Kommunstyrelsens ansvar och uppgifter

Kommunstyrelsen har utifrån Policy för konkurrensprövning av verksamheter och budgetens verksamhets- och inriktnings mål det strategiska och övergripande ansvaret för konkurrensfrågor inom kommunen. I detta ansvar ingår:

- Att svara för riktlinjer, mallar, tillämpningsanvisningar och tolkningsfrågor.
- Att säkerställa att kommunen har tillgång till en god beställar- och upphandlingskompetens.
- Att ansvara för övergripande frågor som berör utveckling av konkurrensprövning.
- Att utifrån hemställan från facknämnd fatta beslut om konkurrensutsättning.
- Att ansvara för hantering av övergripande personalfrågor.
- Att kontinuerligt utföra översyn av policyn och genomföra nödvändiga förändringar.
- Kommunstyrelsen får bedöma, i varje enskilt fall, om en konkurrensprövning av verksamhet ska underställas kommunfullmäktige.

10. Nämndernas ansvar och uppgifter

Nämnderna ansvarar för:

- Att denna policy tillämpas.
- Att årligen i budgetarbetet ta ställning till om verksamheter skall konkurrensprövas.
- Att fatta beslut om upphandlingen och val av entreprenör.
- Att ta fram nulägesanalys som underlag för konkurrensprövning.
- Att ge kvalitetsmål och bedöma kundernas krav för den beställda verksamheten.
- Att ha en plan för hur den upphandlade verksamheten ska fungera och vilka mål och krav som ska tillfredsställas.
- Att utvärdera och följa upp att den upphandlade verksamheten överensstämmer med beställningen som gjorts och lämna redogörelse av uppföljningen till fullmäktige.
- Att ha en handlingsplan i beredskap om verksamheten inte når önskad kvalitet och krav.
- Att ha tillfredsställande beställarkompetens för att genomföra upphandlingen.
- Att tillräcklig kompetens finns inom förvaltningen för utvärdering, uppföljning och kontroll av verksamhet som lämnats ut på entreprenad.
- Att samråd sker med berörds personals företrädare vid tillämpning av policyn.

Antagen av kommunfullmäktige 2004-10-14 , § 78